

УДК 377.8.018.43:82-93:004.77(045)
DOI <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.47-3.2>

*Ігнатоля А. А.,
викладач української мови та літератури
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»*

*Рязанова В. О.,
викладач зарубіжної та дитячої літератури
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»*

*Резнікова К. В.,
викладач української мови та літератури
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»*

РЕАЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ЗА СКЛАДНИХ УМОВ (УМОВ КАРАНТИНУ); ТЕХНОЛОГІЯ ОСВІТНЬОГО WEB-КВЕСТУ НА УРОКАХ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ФАХОВИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті здійснено аналіз особливостей технології організації освітньо-літературного web-квесту та забезпечення якісного навчання студентів за складних умов (умов карантину). Зазначено, що за таких надзвичайних умов зростає роль і місце дистанційної форми навчання та використання сучасних інформаційних інноваційних технологій. Визначено, що web-квести сприяють підвищенню якості освіти у ЗВО та індивідуалізації навчання. Вони сприяють формуванню компетентного фахівця, який може висувати цілі, адаптувати теоретичні знання у професійну площину, відповідати за прийняті рішення, планувати власну діяльність щодо досягнення цілей і завдань, розвивати навички колективної роботи. Така технологія дає змогу студентам працювати у групах, розвивати конкурентність, лідерські якості, підвищувати мотивацію до процесу отримання знань, відповідальність за результати діяльності та їхню презентацію. Узагальнено шляхи практичного застосування освітньо-літературного web-квесту як ефективної Інтернетної технології навчання студентів під час карантину. Розглянуто методичні умови оптимального застосування цієї технології на уроці дитячої літератури у фахових ЗВО. За теперішніх екстремальних умов стають популярними інтерактивні дистанційні методи навчання, в основі яких лежить цілеспрямована та контрольована інтенсивна самостійна робота студента, котрий може навчатися у зручному для себе місці, за узгодженням із викладачами розкладом, не відвідуючи заклад освіти у зв'язку із введенням карантину. Виникає потреба навчити студента самостійно вирішувати типові й нетипові завдання, вести пошук інформації, постійно опановувати нові знання. Тому дистанційне навчання є однією з нових реальностей сучасної освіти за складних умов. Воно виступає як ефективне доповнення традиційних форм освіти, як засіб часткового вирішення її нагальних проблем. Таким чином, навчання в закладі освіти повинне забезпечити формування умінь організовувати власну інформаційну діяльність і планувати її результати. Однією з таких мето-

дик, яка вчить знаходити необхідну інформацію, піддавати її аналізу та допомагає ефективно розвивати цілу низку компетентностей як викладачів, так і студентів, є методика освітньо-літературного web-квесту.

Теоретичні та практичні положення освітньо-літературного web-квесту окреслено на прикладі казки-притчі «Маленький принц». Зроблено висновок, що ця сучасна та перспективна технологія стимулює пізнавальну діяльність студентів, активізує навчальний процес, навички самостійного одержання знань, оскільки є новою, різноманітною формою роботи, дає змогу проявити як творчу особистість не тільки студенту, але і викладачеві, що підтверджує необхідність та актуальність цієї технології в сучасному освітньому процесі.

Ключові слова: технологія освітньо-літературного web-квесту, дитяча література, викладач-словесник, Інтернет, карантин.

Постановка проблеми. Економічні, політичні та соціальні зміни, які зумовлені пандемією коронавірусу, в сучасному світі й Україні зокрема стають каталізатором трансформації традиційної системи освіти. Карантин став викликом для всього українського суспільства. Освітня система не стала винятком. Карантин показав ще одне вразливе місце української освіти – неготовність працювати дистанційно. Звісно, перехід на віддалене навчання є безпрецедентним і непередбачуваним, проте такий кризовий момент – також час для змін. Педагогічна система освіти застаріла і не враховує сучасні освітні тенденції. В Україні не велася підготовка до дистанційного навчання. Гарна новина в тому, зараз 2021 рік, і людство має величезні ресурси для розв'язання такої проблеми. За теперішніх екстремальних умов стають популярними інтерактивні дистанційні методи навчання, в основі яких лежить цілеспрямована та контрольована інтенсивна самостійна робота студента, який може навчатися у зручному для себе місці, за узгодженням із викладачами розкладом,

не відвідуючи заклад освіти у зв'язку із введенням карантину. Виникає потреба навчити студента самостійно вирішувати типові й нетипові завдання, вести пошук інформації, постійно опановувати нові знання, тому дистанційне навчання є однією з нових реальностей сучасної освіти за складних умов. Воно виступає як ефективне доповнення традиційних форм освіти, як засіб часткового вирішення її нагальних проблем. Таким чином, навчання в закладі освіти повинне забезпечити формування умінь організувати власну інформаційну діяльність і планувати її результати. Однією з таких методик, яка вчить знаходити необхідну інформацію, надавати її аналізу та допомагає ефективно розвивати цілу низку компетентностей як викладачів, так і студентів, є методика освітньо-літературного web-квесту.

Мета статті полягає в обґрунтуванні особливостей технології освітньо-літературного web-квесту й уточненні практичних умов оптимального застосування цієї технології на уроці дитячої літератури у фахових ЗВО в період карантину.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із проблеми створення та використання технології освітньо-літературного web-квесту засвідчує значний інтерес вітчизняних і зарубіжних вчених, котрі не лише розвинули підхід до цієї технології навчання, а й суттєво оновили організацію навчально-виховного процесу. Підготовка майбутнього вчителя-словесника із застосуванням інформаційних технологій висвітлена в дослідженнях О. Багузіна, І. Богданової, С. Гунька, О. Майбороди, Н. Остапенко, Л. Панченко, О. Трофімова, О. Шиман. Проте проблема застосування технології освітньо-літературного web-квесту як ефективного засобу організації дистанційного навчання під час вивчення дитячої літератури є недостатньо розробленою як у теоретичному, так і у практичному аспекті, що зумовлено, передусім, новітнім характером самого явища квесту.

Виклад основного матеріалу. Проводити уроки віддалено, не бачити студентів, не мати можливостей пояснити особисто й допомогти в момент виникнення проблеми – ще кілька місяців тому викладачі не могли й уявити таких ситуацій у своїй роботі, але пандемія внесла несподівані корективи та змусила всіх терміново опановувати цифрові інструменти й нові педагогічні підходи та методики. Вимушене дистанційне навчання стало викликом для всіх учасників освітнього процесу: викладачів, учнів і батьків. Організувати якісне навчання з використанням цифрових технологій, надихати й мотивувати студентів, давати раду технічним проблемам виявилось зовсім не просто. Жодна держава, жодна освітня система у світі не була готова до цього. Особливо актуальним є використання новітніх інформаційних технологій у період карантину. Студенти мають змогу навчатися незалежно від їх місцеперебування [4].

Сезонні піки грипу, інших вірусних та інфекційних захворювань можуть призвести й надалі до закриття ЗВО на карантин. У зв'язку з цим рекомендується обмежити проведення масових заходів, зокрема навчально-виховного процесу. Саме тому постає значна проблема у надаванні якісних освітніх послуг. Студенти не ходять до навчального закладу, не відвідують заняття, однак є навчальна програма, яку студентам доводиться відпрацьовувати більшою мірою самотужки – без допомоги з боку викладачів.

У сучасному середовищі вищої освіти постає проблема використання сучасних форм і методів організації навчальної діяльності студентів. Навчання має розвивати самостійне критичне і творче мислення. З цією метою багато викладачів

вже давно використовують проектну технологію, залучаючи ресурси мережі Інтернет. Сучасному викладачу-словеснику необхідні не лише вивчення, аналіз, узагальнення та творче використання досвіду, накопиченого впродовж усієї історії, але і глибокий аналіз сучасної теорії та практики педагогічної майстерності викладача. Однак велика кількість інформації у мережі та її якість не тільки не спрощують процес роботи над проектом, але й ускладнюють його. Одне з можливих рішень цієї проблеми – це технологія освітньо-літературного web-квесту. У перекладі з англійської мови термін web означає мережа (Інтернет-мережа), а quest – тривалий цілеспрямований пошук, який може бути пов'язаний із прикладами або грою. Тобто web-квест – це цілеспрямований пошук необхідної інформації у мережі Інтернет [1].

Web-квест у педагогіці – проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовують інформаційні ресурси Інтернету. Освітньо-літературний web-квест – це сайт в Інтернеті, з яким працюють студенти, виконуючи різноманітні навчальні задачі на уроках гуманітарно-професійного циклу. Сьогодні ця технологія використовується як найбільш вдалий спосіб використання Інтернету на уроках. Технологія web-квесту, на думку О.В. Єльченко, «це сукупність методів і прийомів організації дослідницької діяльності, для виконання якої студенти здійснюють пошук інформації із практичною метою використовуючи Інтернет-ресурси» [3].

Використання web-квестів у вивченні різних фахових дисциплін сприяє формуванню навичок самостійної роботи, оволодінню знаннями, комунікативного спілкування. Також у процесі виконання web-квестів у студентів формуються самостійність, а також такі види компетенції, як комунікативна, інформаційно-комунікаційна, що лежать в основі формування сучасного інформаційно-компетентного вчителя початкових класів. Важливою умовою успішної роботи у проектній технології квест-уроку є наявність в аудиторії комп'ютерного обладнання із підключенням до Інтернету. Іншою умовою є наявність ПК у студентів, що дозволяє в домашніх умовах продовжувати працювати з навчальними матеріалами [2].

Переваги використання технології освітньо-літературного web-квесту в період карантину: змога навчатися незалежно від місцеперебування учасників процесу; спроможність використання різних видів інформації для сприйняття (текстової, відео-звуквої, графічної); можливість навчатися у найбільш сприятливій атмосфері для всіх учасників навчального процесу; потенції виховання інформаційної культури здобувачів освіти.

Недоліки використання технології освітньо-літературного web-квесту в період карантину: відсутність особистісного спілкування між викладачем і студентом; неможливість негайного практичного застосування отриманих знань із наступним обговоренням із викладачем виниклих питань і роз'яснення проблемних ситуацій на конкретних прикладах.

Загальна модель виконання web-квесту в підгрупах: створення підгруп – визначення проблеми (мозковий шторм) – розподіл ролей у підгрупах – розв'язання завдань (випробування) – підготовка кінцевого продукту – оцінювання – рефлексія. Оскільки процес роботи над web-квестом є достатньо важким, він вимагає певних зусиль як із боку викладача, так і з боку його учасників. Таким чином, доцільно окремо розглянути всі етапи роботи над web-квестом і всі кроки його виконання учасниками [4].

Підготовчу роботу викладача-словесника щодо створення освітньо-літературного web-квесту можна спроектувати у вигляді такого алгоритму дій [2; 4]:

- обрати web-сайт (інформаційна платформа Kahoot, <http://www.zunal.com/> (англійською мовою), <http://wizard.webquests.ch/> (німецькою мовою)) або web-сторінку (окремий документ у мережі Інтернет, який має свою адресу, або в локальній мережі навчального закладу), на якому буде створюватися web-квест і власний кабінет у ньому. По суті web-квест як освітній продукт, створений студентами, є своєрідним web-вузлом, виконаним у спеціальних програмних додатках (Microsoft FrontPage, Publisher тощо), або засобами безкоштовних хостингів (на зразок <http://ucoz.ua/>), що є повноцінним гіпертекстовим середовищем;

- визначити напрям web-квесту (запланований урок чи позакласне заняття);

- обрати тему web-квесту, спираючись на специфіку навчального матеріалу;

- визначити ключові слова для пошуку;

- знайти необхідну інформацію в мережі Інтернет;

- вибрати форми роботи, завдяки яким студенти оформлюють завдання (індивідуальна – презентація, відеоролик; групова – текстові завдання, вікторини, тестування, кросворди, наочний матеріал);

- скласти завдання web-квесту з опорою на текстовий матеріал;

- проаналізувати й обговорити знайдену інформацію;

- формулювати висновок і обговорити його.

Інтеграція web-квестів у процес літературної освіти значно спроститься за умови опори викладача-словесника на розроблену дослідниками орієнтовну структуру web-квесту [3; 4]:

- **Вступ**, де чітко описані головні ролі учасників або сценарій квесту, обов'язково вказуються терміни проведення роботи, попередній план роботи, огляд усього квесту.

- **Центральне завдання**, яке зрозуміле, цікаве і здійсниме. Чітко визначено підсумковий результат самостійної роботи (наприклад, задана серія питань, на які потрібно знайти відповіді, прописана проблема, яку потрібно вирішити, визначена позиція, що повинна бути захищена, і зазначена інша діяльність, спрямована на переробку і представлення результатів, виходячи із зібраної інформації).

- **Список інформаційних ресурсів** (в електронному вигляді – на компакт-дисках, відео- й аудіоносіях, у паперовому вигляді, посилання на ресурси в Інтернет, тематичні форуми, книги або методичні посібники з бібліотечних фондів, адреси web-сайтів по темі), необхідних для виконання завдання. Цей список повинен бути анотований.

- **Опис процедури роботи**, яку необхідно виконати кожному учаснику квесту при самостійному виконанні завдання (етапи).

- **Опис критеріїв і параметрів оцінки web-квесту**. Критерії оцінки залежать від типу навчальних завдань, які вирішуються у web-квесті.

- **Керівництво до дії** (як організувати та представити зібрану інформацію), яке може бути представлене у вигляді напрямних питань, що організують навчальну роботу (наприклад, пов'язаних із визначенням часових рамок, загальною концепцією, рекомендаціями по використанню електронних джерел, виставленням «заготовок» web-сторінок тощо).

- **Висновок**, де підсумовується досвід, отриманий учасниками під час самостійної роботи над web-квестом. Іноді корисно включити на закінчення риторичні запитання, що стимулюють активність студентів продовжити свої дослідження.

Як ілюстрацію використання цієї технології в навчальному процесі пропонуємо розглянути урок дитячої літератури, темою якого є: «Аналіз казки-притчі «Маленький принц». Підтекст. Його важливість при читанні тексту».

Пропонуємо студентам стати учасниками освітньо-літературного web-квесту «Ти живеш у своїх вчинках, а не в тілі. Ти – це твої дії, і немає іншого тебе».

Мета освітньо-літературного web-квесту:

- перевірити рівень засвоєння студентами змісту казки-притчі «Маленький принц» А. де Сент-Екзюпері;

- пошук інформації в Інтернеті та подальша робота з нею (проаналізувати, систематизувати її та розмістити на веб-сайті у Microsoft FrontPage);

- допомогти студентам усвідомити різницю між справжніми й удаваними життєвими цінностями;

- виховувати взаємоповагу, дружні стосунки, відповідальність за свої слова та вчинки;

- формування основ орієнтованої діяльності студентів, розвиток навичок самостійної роботи;

- розвиток навичок і вмінь аналізувати, систематизувати знайдену інформацію та робити висновки.

Пам'ятка для учасників освітньо-літературного web-квесту.

1. Ознайомтеся з темою і проблемою квесту.

2. Виберіть одну із запропонованих ролей.

3. Ознайомтеся із завданнями своєї ролі.

4. Вивчіть список ресурсів.

5. Складіть план пошуку інформації зі своєї ролі.

6. Досліджуйте інформаційні ресурси зі своєї ролі.

7. Оформіть звіт у вигляді мультимедійної презентації, web-сторінки, web-сайту, буклету чи в іншій запропонованій формі.

8. Ознайомтеся із критеріями оцінки вашого звіту.

9. Обговоріть результати роботи в мікрогрупі.

10. Підготуйтеся до захисту web-квесту.

Тип освітньо-літературного web-квесту: короткочасний.

Хід освітньо-літературного web-квесту.

Вступ. Чи граєте ви у стратегічну гру, де потрібно бути уважним і розміркованим? Де від кожного вашого кроку залежить доля усієї гри? Якщо «ТАК», то запрошую вас розпочати цей web-квест. Бажаю успіхів!

У житті кожного є принципи, обов'язки, цінності. У Маленького принца вони теж є, і він розповідає про себе. Маленький принц розповідає наче звичайні, буденні речі, проте не кожна доросла людина рідко замислюється над необхідністю щодня «очишувати душу»: працювати над викоріненням злих помислів, темних думок, заздрості, егоїзму тощо. Маленький принц бореться з баобабамі, що символізують ці вади. Це справжня, ретельна і наполеглива праця – працювати на своїй планеті, а значить над досконалістю своєї душі. Це так повчально для кожного [2]!

Розбийтеся на 3 групи по 10 чоловік у кожній. Кожна група повинна вибрати собі одну з ролей. У кожній – своя роль, ролі не повинні повторюватися! Кожна роль припускає виконання певних завдань, упоратися з якими вам допоможуть Інтернет-ресурси.

Ролі: Маленький принц, Троянда, Баобаб.
Завдання для груп:

1. Виписати із хмарки (рис. 1) ключові слова та розкрити філософський зміст цього образу-символу.

Список інформаційних ресурсів для групи «Маленький принц»:

1. <https://deti-online.com/skazki/sbornik-skazok/malenkiy-princ/>

2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

3. <https://fanfics.me/fandom270/heroes>

4. <https://vseosvita.ua/library/antuan-desent-ekzuperi-malenkij-princ-3234.html>

5. http://svitliteraturu.com/load/dopomoga_uchnju_iz_zar_lit/8_klas/a_sent_ekzuperi_quot_malenkij_princ_quot_dopomoga_uchnju/17-1-0-436

Список інформаційних ресурсів для групи «Троянда»:

1. <https://dovidka.biz.ua/malenkiy-prints-analiz/>

2. <http://ukrlitra.com/analiz-tvoriv-zarubizhnykh-pismennykiv/518-analiz-tvoru-malenkiy-prints-sent-ekziuperi>

3. <https://dovidka.biz.ua/malenkiy-prints-golovni-geroyi/>

4. <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

5. <https://www.allsoch.ru/sochineniya/28172>

Список інформаційних ресурсів для групи «Баобаб»:

1. <https://ru.sainte-anastasiya.org/articles/psicologia/los-baobabs-y-el-principito-miedos-ocultos.html>

2. <https://znaniya.com/task/36130242>

3. <https://moyaosvita.com.ua/literatura/problemi-u-kazci-malenkij-princ/>

4. <https://sites.google.com/view/zoyapererva/>

5. <https://vchys.com.ua/tvir-zarybijna-lit/20029-moralno-filosofskiy-zmst-kazki-malenkiy-princ-sent-ekziuper.html>

2. Поміркуємо!!!

– Чи можна твір «Маленький принц» вважати заповітом А. де Сент-Екзюпері людству?

Які життєві правила, що їх подає Маленький принц, ви вважаєте найважливішими?

3. Поясніть алегоричні образи: Колодязь, Вода, Змія, Слон у удаві.

4. Розташуйте у хронологічній послідовності астероїди та їхніх мешканців, яких відвідав Маленький принц, подорожуючи Всесвітом. (Студенти отримують ілюстрації – портретні зображення героїв казки: короля, шанюлюбця, ділка, географа, п'яниці, ліхтарника).

5. Поміркуйте (рис. 2), яку саме відповідальність особисто Ви несете у своєму віці? За кого відповідальні Ви?

Після виконання всіх завдань групи звітують про пророблену роботу, обговорюють результати роботи.

Висновки. Таким чином, у сучасній системі організації навчання у фахових ЗВО застосування технології освітньо-літературного веб-квесту є невід'ємною складовою частиною забезпечення якісної освіти. Її використання розкриває можли-

Рис. 1. Хмарки слів

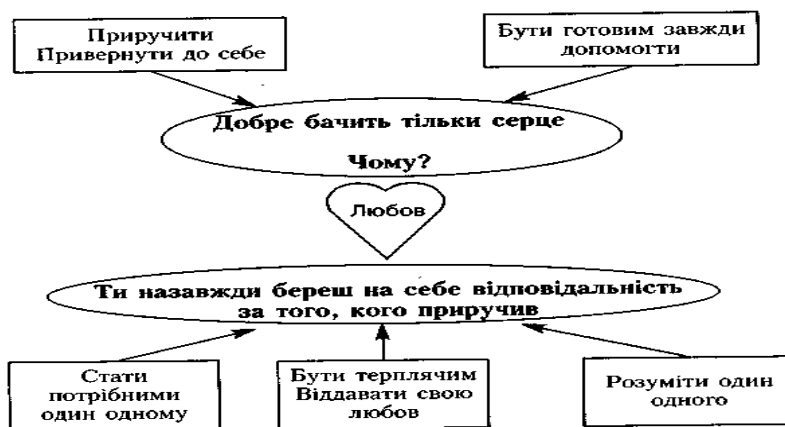

Рис. 2. «Добре бачить тільки серце!»

вості позитивного впливу на підвищення рівня якості освіти, забезпечує реалізацію потреб майбутніх фахівців в освітніх послугах, підвищує професійну мобільність та активність. Дистанційне навчання в період карантину сприяє формуванню єдиного освітнього простору в рамках індивідуалізації навчання за масовості вищої освіти. Невпинне збільшення обсягів інформаційних даних і відомостей спонукає до необхідності вдосконалення підготовки здобувачів освіти за допомогою пошуку інноваційних технологій підвищення кваліфікації, а також постійного, неперервного вдосконалення фахової компетентності спеціалістів.

Література:

1. Бондаренко Т. Веб-квест технологія як засіб активізації самостійної діяльності майбутніх вчителів початкових класів. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. № 13. С. 224–230.
2. Гуревич П.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід: навчальний посібник / за ред. Гуревича П.С. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. 348 с.
3. Каньковський І.Є. Web-квест як засіб активізації самостійної роботи студентів. *Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво*. 2013. № 11. С. 204.
4. Кононець Н.В. Технологія веб-квест у контексті ресурсно-орієнтованого навчання студентів. *Витоки педагогічної майстерності*. 2012. Вип. 10. С. 138–143.

Ignatolia A., Riazanova V., Reznikova K. The reality of modern education under difficult conditions (in terms of quarantine); technology of educational web-quest on the children's literature lessons in professional higher education institutions

Summary. The article analyzes the features of the technology of organizing an educational and literary web-quest and providing quality education for students in difficult conditions (in quarantine). It is noted that in such extraordinary conditions the role and place of distance learning and the use of modern innovative information technologies is growing. It is determined that web-quests contribute to improving the quality of education in universities and individualization of education. They contribute to the formation of a competent specialist who can set goals, adapt theoretical knowledge to the professional level, be responsible for decisions, plan their own activities to achieve goals and objectives, develop teamwork skills.

This technology allows students to work in groups, develop competitiveness, leadership skills, increase motivation for the process of acquiring knowledge, responsibility for performance and their presentation. The ways of practical application of educational and literary web-quest as an effective Internet technology of teaching students during quarantine are generalized. The methodical conditions of optimal application of this technology in the lesson of children's literature in professional universities are considered. In the current extreme conditions, interactive distance learning methods are gaining popularity, which are based on purposeful and controlled

intensive independent work of a student who can study in a convenient place, according to the agreed schedule with teachers, without visiting the educational institution due to quarantine. There is a need to teach the student to solve typical and atypical problems, to search for information, to constantly acquire new knowledge. Therefore, distance learning is one of the new realities of modern education in difficult conditions. It acts as an effective complement to traditional forms of education, as a means of partially solving its pressing problems. Thus, education in an educational institution should ensure the formation of skills to organize their own information activities and plan its results. One of such methods, which teaches to find the necessary information, analyze it and helps to effectively develop a number of competencies, both teachers and students, is the method of educational and literary web-quest.

Theoretical and practical provisions of the educational and literary web-quest are outlined on the example of the fairy tale-parable "The Little Prince". It is concluded that this modern and promising technology stimulates students' cognitive activity, activates the learning process, skills of self-acquisition of knowledge, as it is a new, diverse form of work, allows to express oneself as a creative person not only to students but also to teachers. relevance of this technology in the modern educational process.

Key words: technology of educational and literary web-quest, children's literature, teacher-vocabulary, Internet, quarantine.